SIAŬBIT THE SOWER

Vialika-Litoŭski (Biełaruski) dvumiesiačnik

The Great-Litvanian (Whiteruthenian) bimonthly

Authorized as Second Class Mail, Post Office Department, New York, U. S. A.

Časapis Katalicka-Hramadzki

1967, Sakavik-Krasavik Nr. 56 (h. 10) March-April, 1967

DZIELA ŠVIATA VIALIKODNIA REDAKCYJA ŽADAJE VIASIOŁAHA ALLELUJA!



Radujmosia, chryścijanie,
Bo Chrystusa z hrobu ustańnie
Daravała nam zbaŭleńnie.
Alleluja, Alleluja, Alleluja!

Chryste, praz z hrobu paŭstańnie
Daj nam hrachoŭ daravańnie,
Viečnaje dušam zbaŭleńnie.
Alleluja, Alleluja, Alleluja!

Z Umieršych Paŭstańnie

"Paŭstaŭ, niama Jaho tut"
(Evang.)

1. Ahulnaja radaść panavała u pieršych chryścijanskich časach u nočy z Vialikaj Syboty na Vialikuju Niadzielu — z Umieršych Paŭstańnie Jezusa. Katachumeny zastavalisia u śviatyni Lataranskaj. U Romie, u prysutnaści usiej chryścijanskaj hminy, jany byli achryščany. Ad hetul išli da bazyliki Santa Maria Maggiora, kab padziakavać za chryst i addacca pad apieku Najśviaciejšaj Dzievicy Maryi. Z radosnym pryvitańniem "Alleluja", "Chrystus z Umieršych Paŭstaŭ", złučalisia pryvitańni Chrystusovaj Matki: "Cieššia i viasialisia Dzievica Maryja, Alleluja, bo sapraŭdy z umieršych Jezus paŭstaŭ, Alleluja".

Ahulny radasny nastroj prypadymaŭ sercy vieručych. Śviataja Ekklezija vyjaŭlała tuju tryumfalnuju radaść u śviatoj Vialikadniovaj Liturgii. Kala hłaŭnaho aŭtara, viesieła palicca hrubaja śviečka, nazyvanaja "Paschał". Heta simvoł, pakazyvajučy prysutnaść na ziamli Chrystusa z Umieršych Paŭstałaho. Figura Jezusa, z flažkom u rucce, prypaminaje z Umieršych Paŭstańnie. Katachumeni byli u biełych ubrańniach (Simvoł čystaty i radaści) prystupali da śviatoj komunii. U Liturgii časta paŭtarajecca Alleluja. Praŭdziva: "Heta jošć dzień, katory učyniŭ Jezus radujmasia i viasialimsia u im".

2. "Nia tryvožciesia, šukaicie Nazarenskaho Jezusa, ukryžavanaho: paŭstaŭ, niama Jaho tut, voś miejsce, dzie Jaho pałažyli" (Evang.). Introit, siahodniašniaj śv. Imšy, adlustroŭvaje radasnuju udziačnaść z Umieršych Paŭstałaho Božaho Syna svajmu Niabiesnamu Ajcu. "Paŭstaŭ i jošć pry Tabie, Alleluja. Uzłažyŭ na Mianie ruku Tvaju (praz muki i śmierć), Alleluja, Alleluja, Alleluja". Tvaja usiavieda pryhatavała praz Kryž usiuviečnyju chvału Mnie; z Umieršych Paŭstańnie, u Niebo Ustupleńnie, viečnaje Panavańnie nad cełym śvietam pry Tvajej pravaruccy, Ojča Moj". "Panam i Chrystusam učyniŭ Jaho Boh, taho Jezusa, katoraho vy ukryžavali" (Dz. Ap. 2,36). U cudach vyjaviłasia moc Boha Čałavieka až da ukryžavańnia. Ciapier, paśla z Umieršych Paŭstańnia, vyjaŭlajecca uva usiej Božaj cudoŭnaści žyrało žyvoj vady, niaźličanyja łaski na uvieś śviet, na śviatuju Ekkleziju, na kažnuju Jamu viernuju dušu. "Taho Jezusa Boh z Umieršych uskrasiŭ, čaho my usie śviedkami. Pravaj Božaj rukoj vyvyšyŭ, atrymaŭšy abiecańnie Śviatoho Ducha ad Ajca, zysłaŭ Jaho" (Dz. Ap. 2,32-33). "Vam tak-ža

prad usim Boh uskrasiŭšy Syna Svajho, pasłaŭ Jaho da vas, kab vam dobra słaviŭ, kab kažny adviarnuŭsia ad svaich hrachoŭ" (Dz. Ap. 3,26).

Vialikanočnaja radaść nad z Umieršych Paŭstańniem maja adarvać nas ad hrachoŭ našych, maja napoŭnić nas niepachisnaj vieraj i davierlivaściaj u Jahonaje biaźmiernaje dobra słavienstvo, zaručajučy nam žyćcio viečnaje, maja zapłacić našuju miłaść da Jezusa, kab my byli hatovyje tak, jak pieršyje chryścijanie z radasnym Alleluja skłaści u kažnaj chvilinie achviaru prynašeńnia Našamu Panu Jezusu Chrystusu. "Z Božaj łaski staŭsia achviaraj Chrystus, Alleluja; śviatkujmy u praśnikach heta značyć u praŭdzivaj čystaści, Alleluja, Alleluja, Alleluja" (Kom.). "Ačyścicie stary kvas, kab stacca novaj raščynaj, jak taksama jość presnaj" (Lekc.). Z Chrystusam i my z umieršych paŭstaniem. "Kali byli umieršymi praz Hrech, adžyviŭ nas Chrystus (bo Jaho łaskaj zbaŭlenyja), uzbudziŭ z umieršych, dazvoliŭ usieści na Niebiosach u Jezusie Chrystusie, kab u pryšłym žyćci akazać ščodryje bahactvy Svajej łaski, u dabracie datyčna nas u Jezusie Chrystusie" (Effez. 2,5-7). "Kali Chrystus, vašaje žyćcio, ukažecca, tady i vy ukažeciesia razam ź Im u chvale" (Kol. 3,4). Z umieršych paŭstaniem u Chrystusie dla viečnaha žyćcia, dla chvały Chrystovaj i našaj. U śv. Chryście pamierli hrechu i z umieršych paŭstali u Chrystusie. Dziele taho vyklikaje nas śv. Ekklezija u Apostole: "Vykińcie stary kvas, kab stacca novaj raščynaj".

Śviatkujem uračystaść z Umieršych Paŭstańnie Jezusa u ščyraści i praŭdzie. U radaści Vialikanočnaj skłdajma Jezusu našyja pracy, ciažary, zmahańnia i kryžy; u radaści z Umieršych Paŭstańnia. Lahčejšaja nam budzie daroha da daskanałaści, da uśviačańnia. Ź niebiasnych vyššynaŭ Chrystus dobra słavić nas šmatlikimi łaskami, uznosić nas, "pranikaje i znaje mianie, kali siadaju i paŭstaju. Pradziŭnaja jość Tvaja vieda. Alleluja (Introit).

3. "Paŭstaŭ i jość pry Tabie" (Introit). U niavyskazanaj miłaści łučacca; Niabiesny Ajciec iz Umieršych Paŭstałym Boha Čałaviekam, Jaho Adzinarodnym Synam Jezusam Chrystusam. "Chrystus ciarpieŭ i tak uzyjšoŭ da Svajej chvały" (Łuk. 24,26). Iz Chrystusam ciarpieła śv. Ekklezija iz svaimi viernikami, u Chrystusie tako-ž ustupili da Jaho chvały. Paŭstaŭ čałaviek iz śmierci hrechu, zastajecca na zaŭsiody pry Chrystusie. Takoje radasnaje uśviadomleńnie jość łaskaj, plon z Umieršych Paŭstańnia, pałučany z haračaj prośbaj: "Panie, dazvol mnie zaŭsiody być pry Tabie. Budź dla mianie Darohaj, Praŭdaj i viečnym žyćciom. Tvajej Najśviaciejšaj Kryvioj za nas achviaravanaj,

vybavi Pieramožny Karalu, budź nam u žyćci, śmierci, a kali pryjdzieš sudzić žyvych i pamieršych, Karalom Miłaści i Miłaserdzia pavodla Tvajho abiecańnia". "Chto pažyŭlajecca Ciełam Maim i napivajecca Kryvioj Majej, maje viečnaje žyćcio, a ja u apošni dzień uskrašu jaho" (Ioan 6,55).

X. T. R.

Jon uskros, jak i skazaŭ

(Mat. 28,6)

Chrystos pryšoŭ zbavić śviet praz Svaje ciarpieńni, muki, śmierć na kryžy. Jahož Uskrasieńnie iz umieršych jość KARONAJ-Viancom našaha Zbaŭleńnia. Tamu i pišeć śviaty Apostoł Pavel: "Kali Chrystos nie uskros, to viera vaša daremna: vy jašče u hrachoch. Dziela taho i umioršyja uva Chryście pahibli". I Apostoł Pavel śpiašyć skazać: "Ale-ž Chrystus vaskros iz umioršych, Piaršyniec z pamioršych. Bo-ž jak śmierć praz čałavieka, tak praz čałavieka i uskrasieńnie iz pamioršych. Jak u Adamie usie umirajuć, tak va Chryście usie ažyŭlajucca" (1 Kor. 15, 17-22).

žyć, ciarpieć, mučycca, pašla-ž umiarci, być pałožanym u trunu, zarytym u ziamlu, abiarnucca u prach, zahinuć navieki... ab usim hetym samaja dumka tryvožyć strašenna čałavieka, žadajučaha žyć biez kanca i k hetamu majučaha nieśmiarotnuju dušu, katoraja adnak, u vyniku niejkaho ciažkoha prastupleńnia, u siłach svaich była padarvana i stajecca biazsilnaj utrymacca u istotnaj łučnaści ź ciełam na zaŭsiody i tvaryć ź im poŭnaho i daskanalnaho čałavieka, prykładam Piatra, Michała, Vincentaho i t.p., bo-ž pa śmierci užo ani Piatra, ani Michała, ani Vincentaho niama, a tolki duša Piatra, duša Michała, duša Vincentaho u nievidomym dla voka śviecie prabyvajuć. Ciełaŭ — trupaŭ pamioršych starajucca pazbycca jak najchutčej, navat samyja darahija i lubyja rodnyja. Pryčyna takomu sumnamu źjavišču, jak Božaje Abjaŭleńnie jasna pakazvaječ, kryjecca u našym hrechu pieršarodnym. "Bo zapłata za hrech — śmierć", mović vialiki Apostoł Pavel (Rym. 6,23). A Hospad Boh da našych prabaćkoŭ, Adama i Evy, a praz ich da nas usich moviŭ: "U toj sam dzień, jak tolki skaštuješ ad Dreva Viedy Dabra i Zła, śmierciu pamrecie" (Byt. 2, 17).

Sama pryroda ludzkaja vymahaječ, kab čałaviek zaŭsiody žyŭ, nikoli nie umieraŭ. Persona, asoba ludzkaja nie adna duša, jak Platon niepravilna tłumačyŭ, i nie adno cieła, jak samy hruby materyjalizm vučyć, a poŭnym i daskanałym čynam składajecca jana is-

totna ź nieśmiarotnaj dušy i śmiarotnaho cieła, jak heta pravilna vučyŭ vialiki Arystotel, vučań samoha Platona, i jak heta u chryścijanskim śviecie vučyŭ pradusim vialiki śviaty Tamaš Akvinat i vučyć Śviataja Ekklezija, Carkva, Kaścioł, i čałaviek stvoran byŭ nie dla času, a dla viečnaści, jak persona, jak asoba, abdorana rozumam i volnaj volaj dziela słavy Hospada Boha i dziela svajho ułasnaho ščaścia, słaviačy svajho Tvarca, znača, vykonvajučy Jaho Śviatyja Zahady, praz svaju dobračynnaść — cnotu, jon byŭ-by ščašliŭ, jak poŭnaja asoba ludzkaja. I duša jaho, budučy niaŭmirajučaj, biezśmiarotnaj i nieparaŭnana silniejšaj ad cieła, pavinna utrymać hetu istotnuju čašcinu persony ludzkaj na viek viekaŭ, kab ź im, ź ciełam, tvaryć poŭnaść asoby ludzkoj, poŭnaść čałavieka... Adnak, nia moža... chvaroba ciažkaja, zabojstvy, a kali nia hetyja vorahi, to staraść nanosić śmiarotny udar čałavieku. Čamu čałaviek, stvorany dla žyćcia, dla viečnaho žyćcia, jak poŭnaja asoba čałaviečaja, musić niepaźbiežna umiarci? Tamu, što straciŭ Raj, a ź im i cialesnuju nieśmiarotnaści! U hetym to iniquitatis! "Tajna biezzakońnia... što i ciapier dzieić", jak vykazvaje śviaty Pavel Apostał.

Chrystos, nia tolki jak naš Božy Spas, ale jak i naš ščyry i sapraŭdny Brat na hruncie Svajho istotnaho Učałaviečańnia, naš Pryjaciel i Spadarožnik u žyćci ziamnym k viečnaści. Svaim słaŭnym i usiopabiednym Uskrosam viarnuŭ nam nieśmiarotnaść našu i to u niaźmierna vyšejšym stanie, bo naš uskros budzie ciapier. Uskrosam uva Chryście, z Chrystom i cieraz Chrysta Uskrossaho Bohačałavieka. Naš uskros ź Im, u Im i cieraz Jaho budzie nasić i mieć niejki nieapisalny charaktar Božy, niejkuju Božuju aznaku u asobie našaj ludzkoj. Psalmapiaviec u zachopleńni ab čałavieku uskliknuŭ: "Vy bahi-usie vy syny Najvyšejšaho" (Ps. 81,6). Heta pradusim spraŭdzicca u našym uskrosie u Vaskrosšym Bohačałavieku, Isusie Chryście, Synie Božym i Synie adnačasna čałaviečym. Syn Božy istotnym čynam apranuŭsia nami samymi uva usim, akramia, viadoma-ž, hrechu i pošaściaŭ našych. Łaska-ž Jahona zbaŭlajučaja ludzkaść, heta, jak vialiki śviaty Tamaš Akvinat havora, heta — udzielničańnie u samoj Pryrodzie, samoj Natury Božaj — Gratia est participatio divinae naturae — udzielničańnie u Natury Božaj (Summa Teol. 1-2, q. 110, art. 3). "Łaska Božaja — heta svajho rodu užo pačatak słavy Božaj u nas — słavy i ščaścia viečnaho (Summa Theol. 2-2,24,3,2).

Dyk voś na hetaj ščylnaj i istotnaj łučnaści Chrystusa z nami, a nas z Chrystom, my źjaŭlajemsia druhim Tvoram ludzkaści, kudy vyšejšym tvoram ad taho tvoru, jakim źjaŭlaliś našyje prabaćki Adam i Eva u Raju. Jany byli tvoram niaźmierna vysokim pamiž inšych tvoraŭ — byli karonaj, viancom stvoranaho Boham śvietu, i

dziaćmi Jaho... Adnak, nia byli — bratam i siastroj Syna Božaho Adzinardnaho, jakimi my sapraŭdy źjaŭlajemsia. Kažnaja ludzkaja istaść ciapier źjaŭlajecca abo bratom, abo siastroj Bohačałavieka, za jakich Jon žyćcio addaŭ, na kryžy pamior. Ale uvaskros na trejci dzień, jak Sam adnojčy da žydoŭ havaryŭ ab Sabie Samym: "Razburcie dom hety, i Ja u try dni adbuduju jaho. I skazali žydy: hety dom budavaŭsia sorak šeść hadoŭ, a Ty u try dni zbuduješ jaho? A Jon havaryŭ heta ab domie cieła Svajho" (Ioan 2, 19-21).

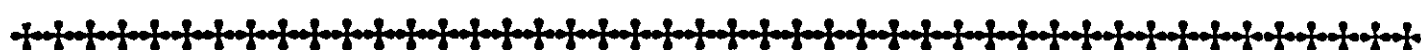
Svaim vučniam i słuchačom Chrystos nia raz kazaŭ, što Jon uskreśnie pa śmierci Svajej: "Syn čałaviečy budzieć pieradany u ruki čałaviečyja i Jaho zabjuć i na trejci dzień Jon uvaskreśnie" (Mat. 17,23). "Pa uvaskrasieńni Maim, spatkaju vas u Halilei" (Mat.26,32)

I tolki, kali Chrystos iz Hrobu paŭstavaŭ, usio heta prypomniłasia Jaho vučniam i paśpiešnikam i tady jany vieryli słovam Jahonym i śviatomu Pisańniu ab Jaho Uvaskrasieńniu. Vierujma i my usie, kali chočam sapraŭdy zdabyć viečnaje zbaŭleńnie dla siabie i dla darahoj Ajčyny našaj i pamahčy suśvietu naohuł zbavicca uva Chryście, z Chrystom, praz Chrysta i dziela Chrysta.

Uva Chryście uvaskrosšym sapraŭdy dabrabyt i praŭdzivaje zbaŭleńnie ludzkaści u hetym žyćci i pazahrobnym bytavańniu. Adnak, dobra i zaŭsiody treba pomnić voś heta: My usie chočam ščaścia, žyćcia viečnaho sabie i druhim i my usie ščyra, praščyra žadajem uskresnuć z Chrystom. Adnak najpierš treba i niaści kryžy svaje, mo vielmi nat' ciažkija i štodziennyja z Chrystom, uva Chryście i dziela Chrysta... Z lubovi k Jamu, jak Jon nios svaje kryžy i urešcie vialiki i strašenny kryž Svoj na Kalvaryju, na jakim i pamior za nas. Biaz kryža, biez ciarpieńniaŭ, biaz trudoŭ, biaz štodziennaho žyćcia u Chryście, z Chrystom i dziela Chrysta, nia možam spadzievacca na słaŭny uskros dla viečnaho žyćcia z Vaskrosšym Chrystom, chiba mo' budziem umirać z takim pakajańniem, ź jakim umiraŭ lichadziej raspiaty na kryžy kala Chrysta. "Uspomni aba mnie, Hospadzie, kali prydzieš u Carstva Tvajo! I skazaŭ jamu Isus: Zapraŭdy kažu tabie: siahońnia-ž budzieš sa Mnoju u Raju (Łuk. 23, 42-43).

I Sam Chrystos dajeć nam Rehułu žyćcia: "Kali chto choča iści za Mnoju, chaj adračecca ad siabie i voźmie kryž svoj i śleduje za Mnoju" (Mat. 16,24). Dy znoŭ: "Vučanik nie vyšej Vučyciela" (Mat. 10,24). Iści za Chrystom i być Jaho sapraŭdnym vučanikom — heta praŭdzivaja daroha k ščaściu na hetaj mnohapakutnaj ziamli, a pradusim k viečnamu ščaściu u Vaskrasieńni našym u Vaskrosie Chrystovym.

"Jon uskros, jak i skazaŭ i my uskreśniem ź Im, praz Jaho".



A. Ioan Tarasevič

CHRYSTOS USKROS

Chrysta ukryžavaŭšy, my,
Siarod šalonaj radašci,
Kryčali: Z kryža zyjdzi Ty!
Daj znak Tvajej mahutnašci!

Tady uvierym my Tabie,
Što Ty Zbaŭleńnie ludzkašci!
Niasieš piačać Ty na Sabie,
Śviatoje tut sapraŭdnašci!

Chrystos-ža na Kryžy pamior
Pamiž razbojnikaŭ dvaich,
Jakby Sam byŭ ich pravadyr
Siarod złačynstvaŭ mnohich ich!

Sama-ž pryroda uzburyłaś
Suproć złačynstva našaho;
I soniejka admoviłaś
Śviacić nam dziela hetaho...

I maci miłaja ziamla
Ad žachu uzdryhnułasia;
Žałobu-žal jana niasła...
Na licha adhuknułasia!

Niaboščyki na śviet pryšli:
Paŭstali z hrobaŭ da žyćcia!
Paśviedčańnie nam pryniaśli
Ab mocy-tej Chrysta-Zbaŭcy!

I Sam Chrystos, na trejci dzień,
Mahutnaściaj Svajej, paŭstaŭ
Iz Hrobu... viečen, svabodzien!
Samuju śmierć Jon pakanaŭ!

U subotu ranicaj čuć śviet
Žančyny śviatyja pašli,
Śviatoj Lubovi u zapaviet,
Da Hrobu... I Hrob pustym znajšli!

Śviaty Aniał, by junak toj,
Pry Hrobie sam adzin siadzieŭ,
I moviŭ movaj im śviatoj:
Chrystos uvaskros, jak i sam
skazaŭ!

Ab hetym pavieścicie vy
Chrystovych vučniaŭ i Piatra...
Dy u Halileju chaj jany
Śpiašać! Ubačać tam Chrysta!

Adhetul dni i tydni šli
Siarod vialikaj radašci,
Bo vučni Spasa bačyli
U poŭnaj nieśmiarotnašci.

I Spas-Chrystos ich navučaŭ,
Jak tre' lubić usich ludziej,
Nat' tych, chto ich ukryžavaŭ...
Jak Sam čyniŭ miž usich Padziej!

Čym bolš praśledu miž ludźmi,
Tym bolš lubovi tre' pralić —
Lubovi z vieraj, čynami,
Kab dla lubovi ich zdabyć!

Ja-ž Sam žyćcio za ich addaŭ,
Kab cieraz śmierć im dać žyćcio...
I uskresnuŭšy, śmierć pakanaŭ!
I śmierć ciapier — zdabyćcio!

Kali z luboŭju u dušy,
Ty muki usiakija ciarpiš
Dy umirauješ na kryžy...
Bratoŭ, siaścior svaich zbaviš!

Taki Zakon Lubovi Ja,
Praz muki, śmierć i Moj Uskros,
Stvaryŭ... I tut Luboŭ Maja —
Adziny puć k zbaŭleńniu vas!

A. Ioan Tarasevič



A. Ioan Tarasevič

U ČYM ŠČAŚCIE

Šukajuć ludzi ščaścia na ziamli:
Ŭ bahactvie, słavie, inšych rečach...
Znajści-ž jaho nia mohuć tut
nidzie
I mučacca ŭ svaich natuhach.

Musić ščaście niejdzie być dla ich,
Kali jany jaho tak prahnuć:
Jano-ž k sabie, jak mahnyt, ciahnie
usich;
Adnak na šlach k jamu nia stanuć.

U hetym zručna dziejeć tajna zła:
U žadaściach ludzkich schavaŭšyś,
Viadzie nas pierš u ciemru, a paśla
Užo čynić usio, pad boki uziaŭšyś.

Tancujeć, skača, usiudy vodzić rej!
Prablem niama: usio raźviaža
Dla dabrabytu — ščaścia
najchutčej,
A piekła muk usim naviaža.

Dzie ludzi mo' i mahli-b,
sabraŭšysia,
Abhavaryć prablemy-spravy,
I hetak, dumkaj abmianiaŭšysia,
Da lepšaj doli dać zastavy...

Tam tajna zła paškodzić im va
usim:
Pasvaryć ich, pabałamucić...
Usie płany pakryžuje hetak im,
Što sensu tam nichto nia bačyć!

Biarucca za aružža, kab puć-šlach
Da ščaścia prałažyć... Dyk palać
Rujnujuć ŭsio biaźlitasna u
razmach...
I hory trupaŭ ŭraz navalać!

Oj, budzie ščaście-dola dla ludziej,
Kali žyvymi astanucca!
Kalekami biaz ruk, biaz noh,
vačej...
Na što kamu jany zdaducca?

Druhija-ž mo' i niedaleki...
U duchoŭnym dy moralnym sensie
Jany słabieńkija zusim adnak:
Biaz strachu nat nia vyjduć u
siency!

A silnym dy mahutnym śvietu tut
Taho i treba: znoŭ pahoniać
Ich, jak aviečki u toj-ža kut,
Dzie ich pabjuć dy apahaniać...

Zahoniać na druhuju užo vajnu,
Šmat bolš kryvavuju... voś hetak
Narodu 'ščaście' tvorać uściaž
svajmu!
I dzie-ž znajści jamu ratunak?

Nie tam, dzie silnyja, bahatyja
Jaho sabie usialak šukajuć
Praz dziejnaści svaje praklatyja,
Kali u kryvi narod uściaž topiać!

Nie tam, dzie stohnie u mukach
biedny lud,
Zamučan praz bahatych, silnych,
Dy abiazdoleny praz samy chod
Padziejaŭ uściaž biazdušna lutych!

Jamu kazali: Ščaście nie šukaj!
Jano nie dla ciabie! Rabom budź!
Słužy ty nam! Tvaja zapłata chaj
U niabiesnym carstvi słaŭna
budzie!

Ajcy duchoŭnyj jak pastyry,
Svaich aviec nie baranili;
Choć žyć z aviec byli jany
majstry...
Prad vokam stać za ich... nia
śmieli!

Vučyli, pastupali usiudy tak,
Jak heta išło u takt z paradkam,
Dzie byŭ narod biazdolny, by
žabrak,
Dzie panskim byŭ jon rad
abjedkam!

I voś ajcy duchoŭny tut jamu
Kazali: Nie u bahactvie ščaście:
Nie prahni ty jaho! Davaj svajmu
Ty pačućciu svabodu k pracy!

Zbaŭleńnie, ščaście viečna tam
tvajo!
Nikoli, bracie, nie uzdymajsia
Pa-nad ubohaje žyćcio svajo!
Ty sam saboju astavajsia!

Dy pyšnym, hordym ty nia budź!
K hanoram, słavie nie imknisia;
Ludziej zahuba, ukryŭšyś, tam
siadzić
Ad usiakaha zła adviarnisia!

Na vieki hetak budzieš ty ščašliŭ!
Dy słaŭnuju siamju uzhaduješ,
Kab kožny dobra Hospadu służyŭ!
Žyvy ty chram Jamu zdabudzieš.

Vučyli dobra, ale nie u patrap:
Było panoŭ vučyć tak treba
Dy kožnaho iz tych, chto byŭ
satrap!
U ludziej druhaja išła patreba...

Bahactva, hrošy, šmat čaho k
žyćciu
Dy k ščaściu na ziamli patrebny;
Jany k pryhodzie našaj dy byćciu
Žjadajucca, što ptachu skrydły.

Nia dziva, što biazbožny komunizm
Zdaleŭ tak lohka ukaranicca,
Dzie koreń svoj puściŭ
chryścijanizm...
Pierš musim žyć, paśla malicca

Prad Boham ciažka toj bahač
hrašyć
Chto z kryŭdaj dla ludziej
bahactva
Kachaje dy usio jaho dziaržyć
Dla ułasnaho pad im uładarstva!

Hanory, słava, imia dobraje
Patrebny tak-ža čałavieku;
Tvareńnie Boža jon — vysokaje;
Jany tut z hodnaściaj u suhuku!

Prad Boham, prad ludźmi hrašyć
toj, chto
U honarach, słavie bačyć metu
Dy akaniečnu: byccam tut nichto
Akrom jaho vart niešta śvietu!

Pamysnaść u chaci, zhoda dy suład
Taksama k ščaściu šmat patreby:
Inakš tam tvorycca taki biazład,
U jakim žyćcia los ciažerny.

Dy pomnić treba, čym jość
čałaviek —
Što jon adzinka socyjalna:
Što pa pryrodzie lubić toj ablik,
Jaki usie nosiać ź im supolna.

Z pamiž tych mnohich vybiraje jon
Sabie takich ludziej, ź jakimi
Družyć —nie maje pierad imi
tajn:
Usim jon dzielicca ź imi...

Druziej dy pryjacielaŭ treba nam

Tut k ščaściu na ziamli dy našaj:
Nie raz u časiny trudnyja druh
sam
Za nas ciažar uzdymie, viedaj!
K śviatłu dy praŭdzie całaviek
imknie,

Choć ich usiudy zaciamniajuć;
Biaz śvietu praŭdy jon — siadzić
u turmie!
Duchoŭny siły u im madziejuć!
Dla ščaścia całavieka na ziamli

Śviatła dy praŭdy vielmi treba:
Duša jaho ich prahnie zaŭsiahdy,
Što cieła u haładusie chleba!
Adnak patrebna cnota nam
najbolš:

Jana adna žyćciom kiruje
Jak treba — bačyć, čynić usio
najlepš:
Zakony Božyja pilnuje!
Filozof Arystotel zrazumieŭ,

U čym ščaście — dola całavieka —
"U cnotach čynnych, hožych", jon
vučyŭ,
"Inakš moralny jon kaleka".
Zła Tajna — heta całaviek sam
naš,

Kali, zabyŭšyś ab Zakonie
Lubovi, Praŭdnaści, niasie bahaž
Sa złybiadoj... Dyj sam u pałonie!

Niavidzimyja siły satany
Viaselle niejdzie tam... spraŭlajuć!
Nie majuć bo nijakaj u tym biady,
Što dla zahuby nas planujuć!

Biazsilno zło adnak: jano bo jość
U samym dabre, jak u subjekcie;
I biez dabra nikčemna jaho złość...
O ludzi, dobra heta znajcie!

Načniom čynić dabro usiudy my
I zło źnikać pamału budzie:
Prypynku bo nie stanie u nas jamu,
I ščaście-dolu my zdabudziem.

Da Boha, Najyvšejšaho Dabra,
My budziem horača malicca...
Adtul mahutnaść-siła prociŭ zła
K nam zyjdzie: my adnovim žyćcie!

ADAM DA EVY:

Voś, Eva, mnoha času užo prajšło
Ad tej pary, kali my hrešny
Pakinuli parohi Raju cieraz zło
I staliś u šmat čym niedarečny.

Uziać, naprykład, prosty chod
žyćcia
U dušach-sercach našych biednych:
U nas jość uzlot da Viečnaho
Byćcia
Siarod kłapot — turbot
budziennych,

A my, adnak, zamiest taho, kab
dać
Jamu svabodu cionhla stavim
Usiaki pieraškody... Dyk i rać
Tut naša: šery dni iz novym

Što raz maziołam na rukach tvaich
Abo maich biaz tej patoli,
Što-b niesła radaść dziela abaich
Dy sił davała nam davoli.

Tamu i treba nam stvaryć žyćcio,
U jakim by byŭ na pieršym
miescy
Sam Hospad Boh, kab naša

pačuććio
K Jamu rasło u słavie i čećci

Śviatoj, natchnialnaj, uzdymajučaj
Da hornych tych vyšyńniaŭ,dzie by
Duša lahčej mahła skidać adčaj
Iz pleč svaich, jak pryjduć biedy—

Chvaroba, niespryjalny chod
žyćcia...
Abo pabje tabie hrad nivy...
Albo pamre lubimaja dzicia...
Dy starašć zrobić vołas sivy!

I stanieš ty užo adnej nahoj
Pry hrobie pry svaim ułasnym!
Kudy, k kamu tady pamknieš ź
biadoj?
Pryhreje chto ahniom niezhasnym

Lubvi ciabie tady, o Eva, druh?
— Viadoma-ž, tut nichto nia
zmoža...
A toj, chto jość Luboŭ dy Božy
Duch!
Nam tolki Boh usiak pamoža!

— O Eva, čystu praŭdu vyliła
Ty tut z tvaich žančynych vusnaŭ;
Ty sonca praŭdy uraz ubačyła,
Jakby tabie chto hrudzi ścisnuŭ!

— Šmat bolej viedaju, Adamie, ja,
Jak mo' tabie uściaž zdajecca —
Ty viedaj, što žančyna — maci ja:
I praŭda hohka mnie dajecca!

— Dyk pomni dobra toje, što
ciapier
Tabie skažu, o Eva, ščyra
Ad usiej dušy! Ty ščyra mnie
pavier! —
Nie pieraistačajmaś u źviera,

Jaki šukaje pomačy usialak
sabie —
Prystanišča ź biady — niahody,
Inakš łupcuje jon, dziare ciabie
Zusim sabie da tej spadoby,

Jakoj kiravacca moža źvier,
Nijak-ža całaviek razumny —
Zdabyŭ zdabyču, źjeŭ, padjeŭ i
ciapier
Na bok, pakul iznoŭ niahrozny!...

Dyk voś, Eva, vielmi miły druh,
U nas žyćcio druhim uściaž
šlacham
Pavinna iści, puskać žyćciovy
płuh;
Arać dy siejać z tym razmacham,

Jaki biare dy maje u sabie
Šmat siłaŭ usiakich žyvatvorčych,
Jakimi učynić cudy jon tabie:
Z ziamloju Nieba złučyć — z
hornych

Vyšyńniaŭ jon u daliny samyja
Sam Zyjdzie dabravolna i hetak
Jon paviadzie žyćcio tut sam svajo,
Što stvoryć ideał dla matak,

Baćkoŭ usich, ich dzietak darahich
Dy hramady ludzkoj na śviecie!
Ad Boha nabiareš sił hetakich,
O, dobry ty naš całavieča!

Taki — naš plan k žyćciu
štodzionnamu,
O Eva, dobraja duša ty!
Jak uźnimiemsia my rankam ada
snu,
Uźlacim dušoju u abdymy

Da Boha uściaž Pradviečnaje
Lubvi,
Jakoj uźlubiŭ Jon nas ad viekaŭ,
Kali my šče nia z kości dy kryvi
Byli u Jaho — u žyćci Idejaŭ

Jahonaho śviatoha rozumu,
A čystym čyściusieńkim ducham;
Urešcie pa zahadu Božamu
My vyjšli u śviet Jahonym tvoram

Kab słavić i lubić Jaho ad usich —
Ad nas samych i inšych tvoraŭ,
Što znać Jaho nia mohuć, bo u ich
Niama k tamu śviatła dy siłaŭ.

O Boža, uźniaŭšyś ducham my k Tabie,
Žadajem ščyra dzień uvieś hety
Dy našy pracy dy trudy addać Tabie
I nas samych, ludzki istoty,

Choć vielmi dobrańka my viedajem,
Što tvory usie dy my samyje
Naležym całkom da Ciabie va usim —
Tvaje istoty usie žyvyje

I niežyvyje usiudy na ziamli
I pad ziamloj... Adnak Ty chočaš,
Kab my, što vobraz ad Ciabie uziali,
Pryznali, što Ty Sam uładaješ

Usiudy u śviecie i chočaš, kab my tam —
Istoty volny dy razumny —
Išli siarod usich istot puciom
Śviatym k Tabie, jak mnoha strunny,

žyvy arhan, vyvodziačy ź siabie
Melodyi, suhuki słavy
ź luboŭju, vieraj ćviordaj, da Ciabie,
O Boža dobry, litaścivy!

Uvieś dzień trudzicca, šmat śviatoj,
Budź heta u joj luboŭ, ci viera,
Nadzieja, ci pakora ušciaž z druhoj
Jakoj cnotaj, što jak miera

Što cnotaju zaviecca, šmat śviatoj,
Budź heta u joj luboŭ, ci viera,
Nadzieja, ci pakora ušciaž z druhoj
Jakoj cnotaj, što jak miera

Lubovi našaj da Ciabie dy k nam
Samym, Boža, i k našym bližnim
Hartuje siły iz charaktaram
My znajem, usiudy stojka-čynnym!

— A što da bližnich našych, my jašče,
Nažal, o Eva, ich nie majem —
Adnak čas pryjdzie — jon nie uciače —
I nam ich pryniasie iz šumam!

Nastanie, pryjdzie usiaki rod ludziej —
Adnyja ludzi buduć bieły,
Drlhija-ž čornyja. A z suviazi
Narodaŭ stanuć inšy dali

Na hruncie ludzkaści, ras na ziamli...
I užo ciapier ich my abdymiem
Luboŭju našaju, kab pryniaśli
I jany luboŭ svaju usim ludziam

— Dzień skončany u lubovi šmat śviatoj,
Pajdziom na supačynak mirny;
Adnak, sumlenna iz serca dabratoj,
Zrabić nam tre razbor pilny

Usiakich dziejańniaŭ, jakich my dniom
Šmat vykanali... Dyk pytańnie
Prad nami paŭstaje: K čamu? — pačniom
Ad serca ułasnaho: Ci ustanie

U im supakoj śviaty na dumku-
myśl,
Što u Bohu voś my usio tvaryli —
Žyćciovy šlach siarod turbot?...
Kadryl
Skakali u dumkach? Rady byli?

Kali-ž niesupakoj źbiantežyć nas—
U serca nažanie tryvohu,
To schamianiomsia, Eva, my uraz
I za hrachi i lichu niazmohu

Pakajemsia my ščyra-ščyreńka...
Prad Boham! Za dary, za łaski
Padziakujem Jamu šmat dobreńka
Ad serca, biez lichoj zakvaski,

Što byccam Boh niadobry byŭ dla
nas...
Tamu i nie udałasia sprava...
Nie tak, o Eva, Boh kiruje nas
K sabie — kiruje spraviadliva!

Vina usia naša! Časta my nia
idziom
Pa tym šlachu, jaki nam dadzian
Pramudraściu Jaho! Tamu i
niasiom
Miašok dabra sa šmat dziaravin!

— Daruj nam, Boža miły, usio
hrachi!
Praśpim my noč u supakoju!
A zaŭtra znoŭ žyćciovy šmat šlachi
Tvaryć my staniem iz luboŭju!

Nia moža być, kab hetak my byli
Iz Boham, u Bohu dy praz Boha
Ludźmi dy nieščaślivymi, kali
Jon u nas uvieś chod žyćcia
śviatoha!

Uźlot da ideałaŭ šmat śviatych
Nam budzie lohki, peŭny, vierny,
Chacia i stanie na puci lichich
Zapinak-pieraškod u nas poŭna!

A. Ioan Tarasevič

CIARPIEŃNI Z PRYČYNY FISTULAŬ

(Sinus)

Fistuli, pa angielsku ‘Sinus’ — adna iz paŭsiudnych chvarobaŭ. Kab pahavaryć ab fistulach — treba aryjentavacca, jakuju jany majuć budovu i jakuju specyjalnaść jany majuć u arhaniźmie. Fistuli prynosavyja, heta jamki u nieregularnych formach, jakija znajchodziacca u kaściach vierchniaj skivicy (ščenki), čale i kostnaj tkanki; fistuli skivicaŭ parystyja, jakija znajchodziacca na nižniaj ściency vočadołaŭ. Susiedničajuć z kareńniami zuboŭ. Fistuli čałavyja, tak-ža parystyja, jakija znajchodziacca nad dužkami brovaŭ i tolki cienieńkaj ścienkaj addzielany ad mazhoŭ. Fistuli klinapadobnyja pamiaščajucca hłybaka u čarapie. Niezaškodzić viedać, što formy fistulaŭ nasavych raznyja. Padobna, jak adbitki na rukach palcaŭ. Ab rolach fistulaŭ jašče medycyna nia šmat maje da skazańnia. Bolšaść ćvierdzić, što jany vypaŭnienyja pavietram — stanoviać jak-by zasłonu, amartyzujučaj strasieńnia mazhoŭ i acharaniajuć mozh. Adno biaz zaściarohaŭ viedama, što fistuli prynaso-

vyja raznymi układami źviazanyja z arhanizmam. U vypadku chvarobaŭ vyklikajuć prykryje boli.

Boli hałavy, ciažkaści pry addychańni, asłableńni niuchu, zaciahnienymi katarami — voś simptomy, jakija pazvalajuć pastavić dyjagnozu: zapalny stan fistulaŭ. Moža jon być vostry (najčaściej pa hišpancy, zakaznych chvarobach, mocnym kataru abo zapaleńniu nadkośnicy), abo praciahujučy, chraničny. U adnym i druhim prypadkach, bol hałavy jość źjaviščami charaktarystyčnymi u tym, što inakš abjaŭlajecca. Pry zapaleńni vostrym bol jość vielmi mocny, najčaściej abastaronny, macniejšy pry nachilańniach hałavy. Zdarajecca, što mruhańnie vačami, ci addychańnie praz nos, pryčyniajuć ciažkaści na vakoł ščokaŭ, paviekaŭ i čała, pajaŭlajecca puchlina. Pry praciažnym zapaleńni bol nie umieščajecca pry choraj fistuli, ale u vakolicach skroni, abo čała. Bol jość tupy i prykry, najbalaśniej rana, bolšy bol pry złoj pahodzie, pry vietru i zimnie. Słabieje pad viečar, kali fistuli ačyščanyja. Uvaha! Nia kožny bol hałavy jość vyklikany fistulami. Zabyvańnie ab hetym, moža stacca pryčynaj mała pryśviačać inšaj tyraničaj chvarobie arhanizmu.

Charakternym i znamienalnym abjaŭleńniem, vystupajučym pry zapaleńni fistulaŭ jość — pobač bolu hałavy, ahulnaje asłableńnie, utamleńnie, sonnaść, hultajstvo da pracy, stomlenaść i niedachop apetytu. Moładź i dzieci skardziacca na ciažkaści pry skancentravańni pry navucy, časta boli stravieniavyje.

Dbałaść pra zuby jość pieršaj umovaj uścierahčysia prad zapalnym stanam fistulaŭ. Blizkije susiedzstvy zubnych kareńniaŭ, z dnom fistułaŭ skivičnych pry stanach zapalnych, hnojnych zuboŭ, stanović vialikuju niebiaśpieku dla fistulaŭ. Dbałaść ab zuby, heta — rečaisna — nia tolki myćcio dva razy na dzień ščotkaj z paraškom ci pastaj, ale sistematyčnaja kantrola.

(*Dalej budzie*)

//

Prykazki: 1. Na śv. Marcina vyłazić huś iz komina: Kali biełaja, to budize zima stałaja. — 2. Marcinovaja huska — zimovy prarok. 3. — Na śv. Marcina kłustaja husina. 4. — Na śv. Marcina huska nožyk praklinaja.

//

Ź piśmaŭ da "Siaŭbita"

Z dalokaj staronki,
Nia z rodnaha kraju
Šlom hołasami zvonkimi
Dla Vas pryvitańnie.

My movy svaje tut
Daŭno užo nia čuli
Tvoj hołas "Siaŭbit"
Nas vielmi rasčuliŭ.

Vy majecie svabodu
I słovu i movie
A my sa svajoju
Siadzim u niavoli.



Darahi naš "Siaŭbit"!
Kali ciabie my čytali
To choć na chvilinu
Ščaślivymi stali.

Siej praŭdu "Siaŭbit"
I vieru ŭ jaho.
Pa usim śviecie šyrokim
Dla narodu svajho.

Niachaj Boskaja Matačka
Płaščam atulić
Padniavolny narod svoj,
Katory Jaje lubić.

Prosim "Siaŭbit" ciabie
Pryšli svaje viestki
Da tvaich radakoŭ
U Lubań Sileski.

My budziem čytać tut
Svajoj rodnaj movaj
I Ciabie uspaminać
Svaimi ščyrańkimi sławami.

Hel. Wasiuk

Pavažany Hramadzianin Radaktar! — Pieradusim prašu prabačyć, što tytułuju Vas hramadzianinam, ale ja sapraŭdy nie viedaju jak na biełaruskaj movie tytułavać duchoŭnyje asoby. Mnie prypadkava papało pračytać 'Siaŭbita', jaki u maim asiarodzi zrabiŭ vielmi miłaje uražańnie. Moža nie byłob tak cikavym, kab heta radahavali ludzi śvieckije, ale kali užo radahujuć asoby duchoŭnyja, dyk dla nas ludziej śvieckich, heto jość vialikaje značeńnie tym, što jašče nie usio naša duchavienstvo vyrakłasia svaje rodnaje movy i narodu, a heto užo daje nam advahu da žyćcia i vieru u budučyniu. Mnie zdajecca, što tam, dzie ducavienstvo idzie adnoju ściažynaj z narodam, a narod z duchavienstvam, tam i Boh jość. Nažal, što my nie majem možnaści vypisyvać 'Siaŭbita' i karystać z Śviatoje navuki Chrysta na svajoj rodnaj movie, jakaja vychodzić z vusnaŭ našych pastyraŭ. Tymčasam prašu prymicie, kali łaska, u formie skromnaho padarka hety uryvak z paemy Adama Mickieviča 'Pan Tadeŭš'. Heto niezraŭnano charstvom dzieło našaho vialikaho ziemlaka. Ja niedaŭna u całaści pieravioŭ i apracavaŭ na biełaruskuju movu. Całaść zaniała akoło 700 staron rukapisu. Nia viedaju tolki chto by moh vydać, bo u Polščy i B.S.S.R. hetaho nie spadziajusia Vot tak jon vyhladaje:

PAN TADEUŠ

Astatni zajezd na Litvie

Litvo! Ajčyna maja! Tyž jak zdaroŭje darahaja,
Jak ciabie treba canić toj tolki paznaje,
Chto straciŭ. Ciapier ja krasu tvaju baču,
Z žalem apisvaju ciabie i amal nie płaču.

Dziavica śviataja, što baroniš Czenstochowy
I śvieciš u Vostraj Bramie. Ty,što mur zamkovy

Achraniaješ z viernym navahrudzkim ludam!
Jak mnie dziciaci zdaroŭje viarnuła cudam,
(Kali ad zapłakanaje matki pad Tvaju apieku
Achviaravany, miortvuju padniaŭ ja pavieku
I za achviaravanaje žyćcio padziakavać Bohu)
Tak i nas cudam vierniеš na Ajčyny prastory!
Tymčasam pieranoś dušu maju zbalełuju u hory,
Da tych pryhorkaŭ lasnych, da sienažaciej malevanych,
Nad błakitnym Niemanam šyroka paraściahanych,
Da tych paloŭ pakrytych zbožžam sakavitym,
Pazałočanych pšanicaj, pasiarebranych žytam.
Dzie śviarepa jak burštyn, hrečka jak śnieh bialeje,
Dzie dziavočym rumiencam dziacielina čyprameje.
A usio pieraviazvajuć zielonyje miežy, jak stužki,
A na ich zredka rastuć dzikije hruški.
Siarod takich paloŭ, nad bieraham ručaju,
Stajaŭ kaliś dvor šlachecki, choć dzieravianny,
Ale pabielany ścieny i byŭ nadmuravany.
Tym bolš ścieny bialeli pry drevach lipovych,
Što dvor asłaniali ad vietraŭ zimovych.
Dom nie vialiki, a na vyhlad bahaty.
I vialikaja kłunia była i try stahi jak chaty.
Užytak, što pad strachoju źmiaścicca nie moža,
Vidać jak akolica bahata u zbožža
I vidać z tych kapic, što uzdoŭž i u šyr radoŭ,
Švieciać jak zorki husto, vidać z tych płuhoŭ,
Što aruć rana ahromnuju nivu la boru,
Čarnaziemnyja abšary haspadara dvoru.
Zaaranyja na uzor aharodnich hradak,
Vidać, što u domie panuje ład i paradak.
Brama zaŭsiody adkryta, prachožym ahałašaje,
Što haścinnaja i usich u hości zaprašaje.

I. Hučko

Padpiska na hod 70 centaŭ, cana adnaho exemplara 15 c.

Vydaviec-Redaktar (Publisher-Editor): Rev. Francis Cherniawski

Address: 164 Broadway, Fort Edward, N.Y., U.S.A., 12828
Telephone: RH7-5117

Printed by The Whiteruthenian Press * 452 South Avenue, Syracuse, N.Y., 13204